

**ВДОСКОНАЛЕННЯ УПРАВЛІННЯ ІНФОРМАЦІЙНИМИ
РЕСУРСАМИ ПІДПРИЄМСТВА**

О.Ф. Шаповал, канд. екон. наук

Л.О. Коннова

Національний університет харчових технологій

Стаття присвячена дослідженню сучасного стану та шляхів поліпшення управління інформаційними ресурсами підприємства адекватно конкурентному ринковому середовищу.

Інформація, інформаційні ресурси, модель управління інформаційними ресурсами, конкурентоспроможність підприємства.

В процесі економічної глобалізації і швидкої зміни умов ведення господарської діяльності підприємств зростає потреба в переосмисленні методів управління інформацією та інформаційними ресурсами на підприємстві. Це обумовлює необхідність визначення нових підходів до процесу управління інформаційними ресурсами підприємства з урахуванням динамічності змін зовнішнього і внутрішнього оточуючого середовища через прискорення практичних дій щодо впровадження нововведень.

Потужним ресурсом для підвищення ефективності діяльності та конкурентоспроможності підприємства є оперативне використання цінної інформації в управлінській діяльності на основі новітніх інформаційних комп'ютерних систем і технологій. Це дозволяє підприємству своєчасно реагувати на зміну кон'юнктури, товару, цінову політику та здійснювати успішну господарську діяльність на ринку.

Аналіз досліджень і публікацій. Вагомий внесок у дослідження в сфері управління інформаційними ресурсами та інформаційними системами підприємств та компаній зробили відомі зарубіжні вчені: Джеймс О. Брайен, М. Желени, К. Нейлор, Д. Уотерман. Серед вітчизняних вчених проблемами ефективного управління інформаційними ресурсами та інформаційними

системами підприємств присвячені праці Ситника В.Ф., Берези А.М., Оліферова О.В., Пінчук Н.С. та інших.

Мета дослідження полягає в обґрунтуванні необхідності і визначенні шляхів вдосконалення управління інформаційними ресурсами підприємств в умовах посилення конкурентних процесів ринкового середовища в Україні та викликів глобалізації світової економічної системи.

Виклад основного матеріалу. На сучасному етапі розвитку ринкової економіки обсяги інформації, які зберігають і використовують підприємства, в тому числі підприємства-конкуренти, стрімко зростають, кардинально змінюється інтенсивність руху даних, ускладнюється ієрархічність структури та засобів використання інформації для прийняття обґрунтованих управлінських рішень.

В зв'язку з цим, можна погодитись з думкою одного з найуспішніших бізнесменів світу Б.Гейтсем, що «... самий надійний спосіб виділити свою компанію серед конкурентів, відірватися від натовпу переслідувачів – це добре організувати роботу з інформацією. Саме той факт, як ви збираєте, організовуєте та використовуєте інформацію, визначає, переможете ви чи програєте...» [3, с.23]

Інформацію можна охарактеризувати як сукупність відомостей, які використовуються в процесі управлінської та господарської діяльності підприємства. Управлінська інформація пов'язана з обслуговуванням процесів виробництва, розподілу, обміну та споживання матеріальних благ і забезпечує розв'язання завдань організаційно-економічного управління. Інформація об'єднує відомості економічного, виробничо-технологічного, юридичного, соціального та іншого змісту. В управлінських інформаційних процесах інформація виступає одним з найважливіших ресурсів разом з енергетичними, трудовими, фінансовими та матеріальними ресурсами.

Інформація як ресурс має такі властивості як: корисність, вартість, цінність, достовірність, повнота та «життєвий цикл». На підприємстві в процесі

управлінської діяльності з інформацією здійснюється багато операцій (інформаційних процедур), які пов'язані із збором, передачею, зберіганням (накопиченням), подальшою обробкою та отриманням кінцевого інформаційного продукту.

Інтеграція інформації внутрішнього середовища підприємства, яка відображає фінансово-господарський стан підприємства з інформацією зовнішнього ринкового середовища формує інформаційні ресурси підприємства.

Сучасна концепція управління інформаційними ресурсами підприємства полягає в тому, що інформація, бази і банки даних, бази знань, комп'ютерні інформаційні системи та персонал, як найбільш цінні ресурси підприємства, повинні бути ефективно (цілеспрямовано, вміло, продуктивно та економічно) керовані для досягнення найбільшого бізнесового успіху.

Фундаментальною метою управління інформаційними ресурсами підприємства є формування такої їх структури і змісту, які здатні забезпечити ефективне вирішення проблем бізнесової діяльності підприємства та стати його конкурентну перевагу в ринковому середовищі.

Аналіз стану управління інформаційними ресурсами підприємств переробної галузі АПК свідчить про специфічність їх формування в залежності від особливостей галузі, до якої належить підприємство, а також про те, що інформаційні ресурси підприємств мають ієрархічну побудову, цілісність, екзогенний характер структури та безперервність розвитку.

Результати аналізу показали, що на підприємствах: плануються та визначаються інформаційні потреби відділів та структурних підрозділів; відстежуються джерела та форми подачі інформації; організуються власні системи «інформаційного обігу» на базі комп'ютерних інформаційних систем і технологій, а також проводиться контроль і аналіз рівня та якості задоволення інформаційних потреб фахівців, відділів та структурних підрозділів в системі управління підприємством.

Тобто управління інформаційними ресурсами на підприємствах традиційно трансформується в поточне управління інформаційними системами і технологіями, яке часто здійснюється з частковим урахуванням впливу чинників внутрішнього та зовнішнього розвитку на цей процес.

З метою вдосконалення існуючого підходу щодо управління інформаційними ресурсами підприємства, вважаємо за доцільне рекомендувати здійснювати управління інформаційними ресурсами з урахуванням впливу системи чинників внутрішнього та зовнішнього середовищ (рис.1).

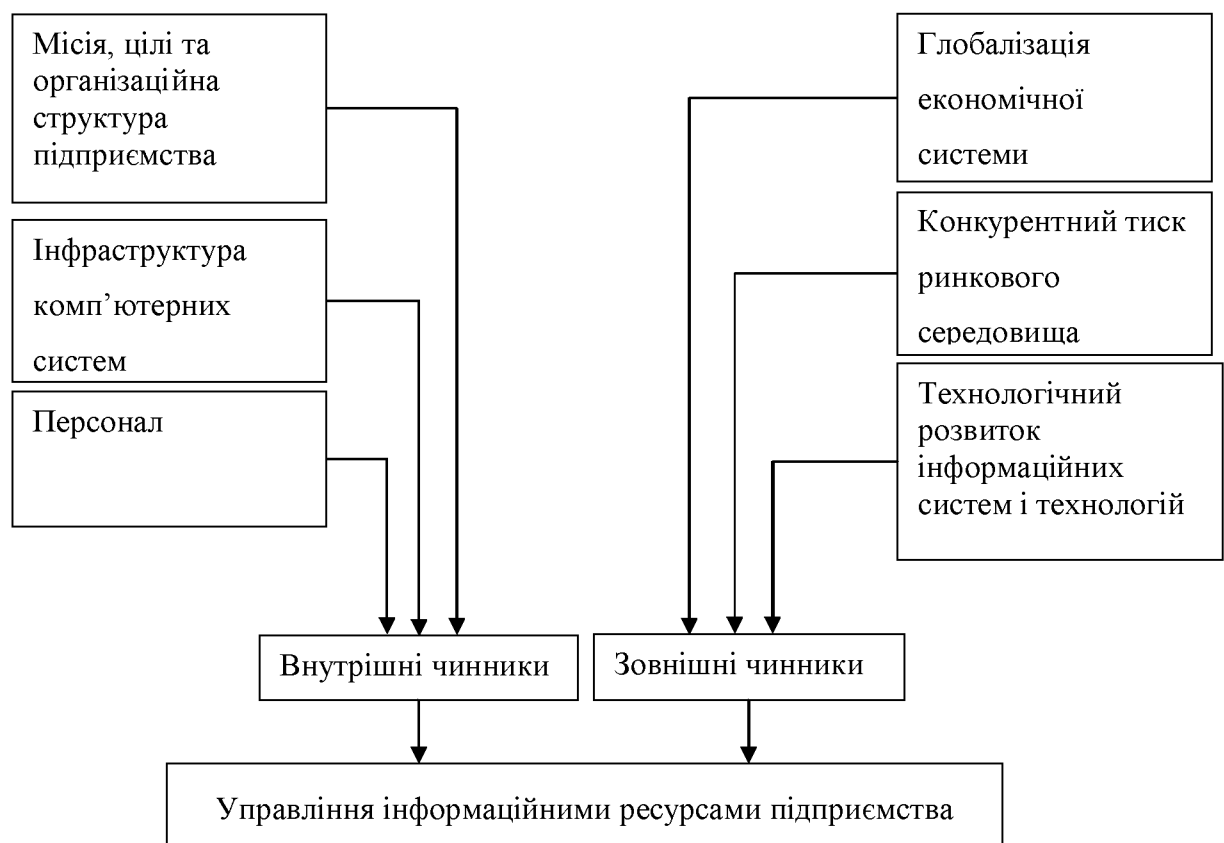

Рис. 1. Модель управління інформаційними ресурсами підприємства з урахуванням впливу чинників внутрішнього та зовнішнього середовища

Модель управління інформаційними ресурсами підприємства логічно пов'язана з основною діловою стратегією підприємства – місією, яка відображає головні цінності підприємства і базується на довгостроковому

баченні перспектив бізнесу, а також на визначених цілях розвитку підприємства.

Управління інформаційними ресурсами підприємства за такою моделлю обумовлює забезпечення виконання підприємством сформульованих цілей, які є початковою точкою побудови організаційної структури підприємства, структури інформаційних ресурсів та інфраструктури комп'ютерних систем.

Формування інфраструктури комп'ютерних систем підприємства відбувається в процесі трансформації різних проектів впровадження інформаційних систем на основі методологічного підходу – максимізація конкурентних переваг та їх відповідність бізнесовій діяльності підприємства. Тут процес управління інформаційними ресурсами фокусується на розвитку інформаційних систем, які можуть підвищити конкурентоспроможність підприємства, його імідж, будуть сприяти випуску нових видів товарів, а також створять умови для інтеграції інформаційних ресурсів на сучасній комп'ютерній платформі.

Запропонована модель управління інформаційними ресурсами підприємства обумовлює проведення заходів щодо вдосконалення управління персоналом, як найціннішого ресурсу підприємства, в напрямку постійного професійного зростання фахівців, які виконують функції по управлінню роботою комп'ютерних мереж, апаратного і програмного забезпечення, баз даних, операційних систем, локальних та глобальних комп'ютерних мереж.

Врахування впливу зовнішніх чинників на управління інформаційними ресурсами підприємства дозволить адаптувати підприємство до умов ринкового розвитку, що є викликом та потребою дійсності.

Глобалізація, як процес інтеграції національних економік світу, виступає всеохоплюючим явищем та посилює свій вплив на розвиток підприємств. Прискорення глобальних тенденцій ускладнює процес визначення ділових стратегій та цілей підприємств, обмежує умови їх досягнення, порушуючи баланс складної соціально-економічної системи підприємства.

Зростаюча конкуренція серед підприємств здійснює умовний «тиск» на бізнесову та управлінську діяльність підприємства, як і безперервний стрімкий науково-технологічний розвиток комп'ютерних інформаційних систем та мереж, що також не можна не враховувати в процесі управління інформаційними ресурсами підприємства для вирішення поточних та стратегічних завдань.

Досягнення підприємством конкурентної переваги на внутрішньому та глобальному ринках товарів пов'язано із створенням стратегічних інформаційних ресурсів шляхом використання стратегічних інформаційних систем. Інформаційні системи цього типу «проштовхують» інновації в фінансово-господарську діяльність підприємства та позитивно впливають на підвищення ефективності господарювання.

Вдосконалення управління інформаційними ресурсами підприємства суттєво розширяє можливості зростання та успішного ведення бізнесової діяльності підприємства за рахунок адекватності та оперативності в роботі з інформацією, яку отримують фахівці і керівники з метою обґрунтування та прийняття найкращих управлінських рішень.

Оптимальне управління інформаційними ресурсами підприємства обумовлює впровадження сучасних комп'ютерних систем ведення бізнесу (обробки бізнесових операцій), контролю виробничих процесів та підтримки сумісної діяльності працівників підприємства. Впровадження корпоративних електронних систем автоматизації функцій управління, інформаційних систем для керівників та експертних систем дозволяє створювати на підприємстві потужні інформаційні ресурси, які потенційно визначають інформаційну стратегію конкурентної переваги підприємства.

Використання інформаційних ресурсів вищезазначених комп'ютерних інформаційних систем фахівцями підприємств та керівництвом вищого рангу дозволяє здійснювати оперативне моделювання змін господарської діяльності відповідно до ситуації на ринках.

Висновки. Ефективна діяльність сучасного підприємства на ринку залежить від рівня його адаптованості до умов глобалізації, досягнення та утримання лідерських позицій в конкурентній боротьбі. Суттєвою підтримкою в цій діяльності є поліпшення існуючої системи управління інформаційними ресурсами підприємства. За результатами проведеного дослідження можна зазначити наступне:

- запропонована модель управління інформаційними ресурсами підприємства враховує внутрішні та зовнішні чинники ринкового середовища та розглядає управління інформаційними ресурсами як частину стратегії економічного розвитку підприємства;
- стратегічно орієнтоване підприємство має переваги щодо вдосконалення процесу управління інформаційними ресурсами за рахунок інвестування процесів вдосконалення інфраструктури комп'ютерних інформаційних систем, інформаційних баз і банків даних, що в кінцевому результаті визначає успішну бізнесову діяльність та зміцнює конкурентоспроможність підприємства;
- вдосконалення організації та управління інформаційними ресурсами підприємства дозволяє підняти на якісно новий рівень одну з найважливіших його підсистем в системі управління підприємством, що створює реальний базис для досягнення визначених бізнес-цілей підприємства.

Отже, управління інформаційними ресурсами підприємства має здійснюватися під впливом і з урахуванням змін оточуючого середовища, а також можливостей і потреб самого підприємства.

Список літератури

1. Інформаційні системи і технології в менеджменті. [Текст]/ О.А.Паршина, В.М.Косарев, Ю.І.Паршин: Д.: Дніпроп. Ун-т ім. А.Нобеля, 2012.
2. Інформаційні системи і технології підприємства. [Текст]: навч. посібн. /О.В.Оліферов, Н.М.Спіцина, Т.В. Шабельник: Донецьк: Дон НУЕТ, 2010.

3. Гейтс Б. Бизнес со скоростью мысли. Изд 2-ое. М.: Из-во «Эксмо», 2006.

Статья посвящена исследованию современного состояния и путей улучшения управления информационными ресурсами предприятия адекватно конкурентной рыночной среде.

Информация, информационные ресурсы, модель управления информационными ресурсами, конкурентоспособность предприятия.

The article dedicated to research of modern state and means of enterprise information resources management improving according to market competition.

Information, information resources, model of information resources management, market competition.